

CULTURA / ESPECTACLES

OPINIÓ

Record de Junceda

Josep M. Figueres *

Rellegant l'edició castellana de l'obra de Geli i Huertas sobre la revista *Destino* em fixo en els col·laboradors de l'època fosca dels anys quaranta. Apareix un nom ben volgut, Joan García Junceda, conegut com a dibuixant amb el segon cognom sol i aquesta referència causal fa que giri la vista vers els primers llibres que vaig llegir en català, una etapa, l'adolescència, en la qual transmès, en el record, afecte, als qui l'endolçaren.

I dic ben volgut perquè fou el primer il·lustrador català que vaig viure de prop, amb les il·lustracions de tantes i tantes novel·letes rosa de Folch i Torres o les rondalles de Casaponce com vaig llegir en una biblioteca comarcal de bella factura arquitectònica noucentista que conservava, per tant, tot el fons bibliogràfic de la Mancomunitat fins a la guerra.

L'obra de Junceda afortunadament ha estat recuperada. Disposem d'una biografia feta per Pere Prat i Ubach (1958 i 1969) que és alhora un preciós document per entendre com el dibuixant no s'abocà només a la il·lustració infantil i sense complicacions com la realitzada a *Patufet* sinó que també es vincula amb la caricatura política com la de *Cu-cu!* o *Papitu*. També d'una breu semblança en la col·lecció *Gent Nostra* (1988). Ara, als 44 anys de la seva mort, gairebé d'incògnit com escrivia Carles Soldevila, potser és moment de fer-ne una postal sense esperar, quina excusa fútil, els cinquanta anys de la mort o els cent del naixement com si aquests aniversaris fossin l'única raó per treure la pols als llibres preciosos que han estat menjar de diverses generacions.

Josep M. Cadena en el catàleg de l'exposició feta el 1974 al Tinell indica com l'obra de Junceda "és una de les més sòlides que conec" i tot anunciant una futura recopilació aporta cent pàgines amb relacions de títols que il·lustrà. Si fem un repàs trobem una notable quantitat d'il·lustracions que avalen l'esplèndid llibre de Montserrat Castillo de Junceda, il·lustrador editat per l'Ajuntament de Barcelona el 1990 gràcies a l'empenta de M.A. Capmany, que evocava el Junceda que l'havia fet plorar de petita i que fou el més popular i millor dels dibuixants catalans com torna a escriure Cadena ara al pròleg d'aquesta gran edició, farcida d'il·lustracions i que és també una revisió crítica d'una vida lligada al periodisme, l'edició i l'art.

Aquest llibre sobre Junceda, que analitza també molt detalladament les il·lustracions d'*El tresor de l'illa* que il·lustrà amb una gran qualitat, ens permet de rememorar la necessitat de recuperar aquest nom al costat de les iniciatives institucionals com l'exposició itinerant que va organitzar el que aleshores era departament de Cultura i Mitjans de Comunicació arran del centenari del naixement. Potser fora bo de suggerir aquest nom com a centre d'interès per, en la línia de l'obra *El tresor de l'illa*, treballar en l'antologia i estudi global de la seva producció gràfica i també per considerar-ho quan no se saben quines il·lustracions utilitzar davant la qualitat formal dels seus dibuixos en obres que fan referència a la tradició literària popular catalana.

Junceda en el record és potser el títol d'un article senzillament així de senzill, de recordança quan veus una trajectòria inserida en tot el nostre segle. Va ser l'autor de la famosa caricatura que desembocà a la llarga en la formació de la Solidaritat Catalana, i que acaba il·lustrant textos en castellà per ruptura traumàtica d'un món que, com el de Folch i Torres, abocat també a escriure en castellà, s'extinguí i les recents aportacions ens tornen a fer descobrir i a desitjar veure més il·lustracions d'època ara que la imatge del llibre infantil sembla que viu una època d'or. ■

* Josep M. Figueres és historiador i professor a la UAB